

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Poglavar zaplotniške reakcije obsojen

Kakor razvidno iz dnevnega časopisja, obsodba nadškofa Stepinca ne gre v tek nekaterim cerkvenim in političnim krogom. Kot navadno, kadar se gre za pravice naroda, prikazuje odlok ljudskega sodišča v Zagrebu, kot "velik greh Komunistov".

Taka dolžitev ni nenavaden pojav med reakcijo, kadar so zadeti njeni interesi in pa pristržene peruti njenim predstavnikom. Krogi kateri pripisujejo kot "greh" Komunistom za obsodbo nadškofa Stepinca, so prav isti krogi, kateri niso črhili besedice vse skozi za časa strašnih masakrov nedolžnega ljudstva v Evropi. Nemški nacizem in italijanski fašizem nista za njih predstavljala nevarnosti za krščanstvo, kakor pa po njihovem računu predstavlja nevarnost ljudska oblast, katero imenujejo kot komunistično.

Novoimenovani kanadski kardinal McGuigan's, je podal izjavo v kateri obsoja Titovo vladu. Navaja primer njegovega razgovora s anonimnim katolikom v Rimu, kateri mu je, kakor on pravi, izpovedel "nezaslišane strahote" s preganjanjem vere v Jugoslaviji. Kardinal ima najbrž velik razlog, da zagovarja nadškofa Stepinca. Težko da bi bil edino razlog verski položaj, tembolj verjetno bo, da je razlog ogromno bogastvo zagrebške škofije, ki ga je lastovala pred agrarno reformo in od katerega je precej lepa vsota se zlivala v skupni blagajni v Vatikanu.

Toda novoimenovani kardinal nima prav nobenega razloga prezreti dejstva, da se zaostiti pravici nad onimi, ki so morili, mučili in klali nedolžne žrtve. V Kanadi je tudi precejšnje število vdov, kateri možje so postali žrtev nazi-fašistične vojne. Prav tako je veliko število mater, katerih sinovi so padli na bojnem polju. Mnogi teh so bili strašno mučeni in maltretirani v Nemčiji. Krivci, ki so jih mučili, so kašnjeni, ne še vsi. Ali ne nastane vprašanje, da bi tudi kardinal moral pomislil na žrtve v Jugoslaviji. In če so te žrtve postale žrtve obsojenih cerkvenih voditeljev, se mora zadostiti pravici. Tej pravici je zadostilo ljudsko sodišče, ko je izreklo kazen nad onimi, ki so jih prizadeli ljudstvu.

Neizpodbitni dokazi, ki dolžijo nadškofa Stepinca in škofa Rožmana o sodelovanju z fašističnimi okupatorji, dajanjem navodil podrejenim duhovnikom in izročanjem blagoslova morilskemu orožju nazi-fašističnih razbojnikov in domačih klacev, so dokazi, kateri ne morejo delati izjemo nad zločinci po poklicu. Zločinec, ki je vršil zločine, ostane zločinec, ne glede na njegovo suknjo in na njegov položaj. Tisti, ki dela izjemo zaradi suknje ali pa celo zaradi nazovov, in v tem slučaju verskih nazorov, hote ali nehote, zlorablja verske in cerkvene zapovedi.

Osvoboditev Beograda

Dne 20 oktobra se vrši druga obletnica osvoboditve prestolice zveznih Ljudskih republik Federativne Ljudske Republike Jugoslavije — Beograda. To je druga obletnica, ko je junaška Osvobodilna armada skupaj z slavno Rdečo Armado osvobodila prestolico narodov Jugoslavije. Po dolgih letih fašistične okupacije ter strašnih zločinov, ki so jih z pomočjo fašističnih razbojnikov vršili nad nedolžnim ljudstvom domači izrodki skupin Nedića in Mihajlovića, na ta dan snet je kljukasti križ, sramotno znamenje za vse čase, na njegovem mestu je zaplapolala nova zastava svobode in enakopravnosti, jugoslovanska zastava s petokrako zvezdo.

Kakšno navdušenje, kakšna bratska ljubezen je zavladala med ljudstvom, ko je po dolgih letih naporne borbe, se srečalo z svojimi osvoboditelji — partizanskim vojsko in slavno Rdečo Armado. Tisti, ki so gledali film "Osvoboditev Beograda" si lahko sami predstavljajo navdušenje ljudstva, ki je iz vsega grla klicalo svojim osvoboditeljem in v tej navdušenosti istočasno izražalo novo bogatstvo narodov Jugoslavije, ki je bilo s krvjo skovano v težki in naporni Osvobodilni borbi.

Navdušenost ljudstva, katero sloni na globokih in neomajanih stebrih po svobodi in enakopravnosti narodov Jugoslavije, vidimo v Beogradu takoj prvi dan, ko je izdajalska Cvetković-Maček vlada v letu 1941 podpisala izdajalski pakt na Dunaju. Ljudstvo Beograda je bilo prvo, ki je spričo izdajalskega pakta postavilo tako močno parolo, katere se je v temnih dnevih pred fašistično okupacijsko zagrozo raznesla iz enega v vse ostale kraje narodov Jugoslavije. "Bolje rat, nego pakt! ... "Bolje grob, nego rob!" To je bil odgovor ljudstva — to je bil odgovor delavcev in kmetov — to je bil odgovor poštene delovne inteligence. In to je bil odgovor vsakega poštenega rodoljuba, kateri je bil pripravljen braniti čast in svobodo svojega naroda!

Ta odgovor je kronan s zmago narodov Jugoslavije! Kronan je z svobodo in enakopravnostjo — kronan je z neomajanim bratstvom narodne skupnosti kateri načeljuje slavni sin narodov Jugoslavije, maršal Tito. In ni sile, ki bi mogla te velike in častne pridobitve uničiti.

V tem duhu proslavimo osvoboditev slavne prestolice narodov Jugoslavije — Beograda!

JUGOSLAVIJA NE MORE POTPISATI DIKTIRANI MIR, ČIGAR DOLOČBE ZANIKAJO OSNOVNE PRAVICE NARODOV JUGOSLAVIJE

Pariz, 28 sept. — Dopisnik Tanjuga prinaša govor, ki ga je podal podpredsednik zvezne vlade FLRJ Edvard Kardelj na večeršnjem zasedanju politično-teritorialne komisije o razmejitvi jugoslovanske-italijanske meje in meje svobodnega mesta Trsta. Jugoslovanska delegacija je ponovno skušala, da bi se dosegel sporazum po vprašanju razmejitve med Jugoslavijo in Italijo. Predložila je novo resolucijo na katere podlagi naj bi se vodila diskusija Sveta ministrov za zunanje zadeve glede sporazuma. V diskusiji, Edvard Kardelj je dejal naslednje:

"Celotna diskusija komisije ne samo da ni mogla prezreti argumentacije jugoslovanske delegacije, ampak jih je samo potrdila kot pravilne in objektivne. Jugoslovanska delegacija v teku diskusije po tem vprašanju je vztrajala na principu etnične linije na podlagi katere so se soglasili ministri za zunanje zadeve v septembru lanskega leta v Londonu. To stališče je zavzemala zato, ker je globoko uverjena, da je taka rešitev po vprašanju meje in po pravilu najbolj demokratična in najsodobnejša. Zatem Kardelj navaja, da je Svet ministrov za zunanje zadeve odstopil od svoje-ga stališča in da so vse delegacije razen delegacije, Sovjetske zveze smatrale povolnejšim za svoje že vnaprej pripravljeno stališče, da demokratični princip "etnične črte" zamenjajo zloglasnim principom "etnične ravnosti."

"Francoska črta", pravi Kardelj — "odvzema Jugoslaviji etnične kompaktne slovenske in hrvaške teritorije brez kakršnega koli pojasnenega razloga. Francoska črta odvzema enemu narodu, Ljudski republiki Sloveniji celo morsko obalo, kateri etnično in gospodarsko ter po zgodovini pripada. Zapira ji izhod na morje z tem, da ji odvzema ne samo Trst, ampak obrežje od Trsta v severozahodni Istri in severo od Trsta z umetnim koridorjem z katerim se preko Trsta čisto po slovenskem etničnem teritoriju veže s Italijo. Francoska črta odvzema slovenskemu Primorju vsa mestna središča. Poleg Trsta, radi katerega je FLRJ pripravna razpravljati kot o posebnem problemu, ta črta odvzema slovenskemu Primorju še Gorico, tradicionalno politično-kulturno središče in administrativni center zapadne Slovenije."

Govor maršala Tita mladini na gradnji mladinske proge

Brčko, 28 sept. — Maršal Tito je večer obiskal mladino na gradnji mladinske proge Brčko-Banovići, kjer ga je navdušeno sprejela mladina in veliko število naroda. V teku dneva si je ogledal progo in posetil bivališča delovnih brigad ter njihovega življenja. Zvečer je prirejal veliko zborovanje, na katerem se je prisrčno zahvalil za samopozrtvovalnost in napore, ki jih mladina z delovnim poletom premaguje pri delu na obnovi zemlje.

Na to progo, poudarja maršal Tito, so prišle ne samo številne delegacije, temveč tudi delovne brigade iz drugih držav. One so prišle v prvi vrsti, da na svoje oči vidijo in da se tudi napojijo z navdušenostjo jugoslovanske mladine, katere daje pogonsko moč premagati napore naloge graditeljev nove in srečnejše bodočnosti Jugoslavije.

Zatem je izročil mladini pozdrave zvezne vlade in zahvalnost za izgraditev tega velikega dela, toliko važnega za narodno gospodarstvo. Mnogi se interesirajo, pravi maršal Tito, kaj prav zaprav je to, kar ustvarja tako zaupanje med narodi Jugoslavije brez izjeme na nacionalnost in pa napram današnjim voditeljem, napram današnji vladi, pa prav tako, kaj prav zaprav ustvarja pri voditeljih neomejeno zaupanje v narode Jugoslavije in predvsem mladino.

"Ako bi voditelji današnje Jugoslavije, poudarja maršal Tito, "ne izvrševali svojih obljub in nalog, ki jih je narod pred njih postavil, ne bi mogli imeti zaupanja naroda. Današnji rokoveditelji niso dosedaj dokazali samo to, da služijo interesom svojih narodov, temveč tudi to, da so oni del naroda in iz naroda. Če ne bi tega bilo, narod bi ne mogel imeti zaupanja v njih."

nije, na severu Trbiž, kateri predstavlja za notranji promet ključ severozapadne Slovenije in z juga Trbiž. Z tem predložena črta popolnoma neopravičeno žrtvuje življenske interese enega malega zavezniškega naroda, slovenskega naroda, v korist imperialističnih zahtev večeršnjega agresorja, zanika temu narodu svoboden in nemoten nacionalni razvoj. Ako bi bila ta črta sprejeta, bi to pomenilo, da je slovenski narod prevaran na plodove svoje borbe — plodove, ki so v skupnosti z drugimi narodi izklopjani lastnimi rokami. Prevarani bi bili vsi jugoslovanski narodi, kateri so v osvoboditvenih stvareh slovenskega naroda vedno gledali svoje

stvari za katere so se borili in doprinesli velike žrtve. Naglašujoč, da so jugoslovanske teritorialne zahteve opravljene življenskimi problemi in pravicami, Kardelj poudarja, da se je jugoslovanska delegacija omejila na teritorialne zahteve vzhodne dela Kanalske doline, na vzhodni pas Beneške Slovenije, na čisto etnično mejo na področju Gorice, na doljni tok reke Soče in na zožitev svobodnega teritorija Trsta, ter je sledila pot, katere bi mogla privedi do sporazuma in rešitev tega vprašanja.

Ona zahteva, pravi Kardelj samo to, kar je potrebno Jugoslaviji, da bi jugoslovanski narodi mogli reči, da je na njihovi

Anglija in Amerika neizpolnjujeta določb postavljenih na Jalti in Potsdamu

Zelo znani pisatelj in avtor knjige "Sabotaza" ter pomožni avtor najbolj prodajane knjige "Velika konspiracija proti Rusiji", Albert Kahn, je v svojem govoru, ki ga je imel pretekli teden v tujakšnem Harbord Collegiate v Torontu, zvrnil veliko pozornost na zahrbtnost profašističnih in fašističnih sil, katere posebno v Združenih državah vživajo podporo finančnega trsta, podkapajo zdrave temelje na katerih naj bi se zgradil povojni svet. To pozornost je zvrnil posebno vsled dejstva, da je Mednarodno sodišče v Nurnbergu, še bolj pravilno sodniki zahodnih držav, Anglije, Amerike in Francije, rešili vsake kazni nemških finančnih baronov.

Pisatelj se sprašuje, če so 12 nazi-fašističnih morilcev, ki so obsojeni na smrt, poglavitni krivci. Po njegovem mnenju 12 obsojenih nazi-fašističnih morilcev, po katerih povelju so izvršena strašna masakra, ki so jih izvršili v posebnem in posebnem židov v Evropi, niso edino poglavitni krivci. Poglaviti krivci so nemški finančni baroni, kateri so za časa nazi-fašistične vojne nakupili ogromne denarne vsote. To bogastvo so torej nakupili na račun strašnih masakrov, na krvi in mesu milijonov ljudskih žrtev. Zato znašajo prav tako in še večjo odgovornost nemški finančni baroni, kakor jo znašajo nazi-fašistični vojni glavni štab, načelniki nazi-fašističnih organizacij. Ali ni čudno povsem tem, da sodniki zahod-

nih držav skušajo napraviti izjemo za zločine pri nemških finančnih baronih. Toda, če se pogledimo v odnose nemških finančnih baronov z finančnimi baroni v Združenih državah, Angliji, Španiji, Argentini in drugod, nam ne more postati nekaj čudnega, če posamezni krogi ne samo da se skrbno izogibajo določiti kazni nemških finančnih baronov, ampak so njihova imetja ostala v okupacijski coni Amerike in Anglije popolnoma nedotaknjena. Tako n. pr. vidimo nedotaknjene posesti nemških finančnih baronov, ki so jih imeli v drugih državah klub postavljenih določb na Jalti in Potsdamu, da se jih razlasti tako v Nemčiji kot zunanjih državah.

Nedvomno da vas bo interesiralo kako se je izvajajo te določbe v okupacijski coni Anglije in Amerike. Doseženi sporazum na Jalti in v Potsdamu določa defašizacijo Nemčije. Toda, če Anglija in Amerika izvajate te določbe? Od 32 vrhovnih sodnikov, ki so pred nedavnim nameščenimi, 9 jih je znanih nazi-fašistov. Število nazi-fašističnih somišljenikov med bivšimi okrajnimi in podeželnimi sodniki in uslužbenci, je še večje. Od 172 teh je nameščenih nič manj kot 119 z bivšimi nazi-fašističnimi uslužbenci.

Velike korporacije so ostale prav tako nedotakljive. Anglija in Amerika se držite še predvojnih pogodb, katere so omogočale angleškimi in ameriškim finančnim trustom velike dohodke ne samo pred vojno, ampak tudi za časa vojne. General Motor korporacija si je nagrmadila ne malo bogastva za časa vojne, ko je izdelovala razne vojne izdelke z katerimi je bila oborožena nazi-fašistična armada. Za nemške finančne barone, pa prav tako za angleške in ameriške, ni bil kriminal izdelovati orožja za nazi-fašistično armado, s katerim je morila ljudstvo, med tem tudi angleške in ameriške vojske. V tem torej vidimo ne samo intimne odnose med finančnimi baroni, ampak tudi pritisk finančnih baronov pri zunanji politiki Združenih držav, da se vodi tako kot zahtevajo izključno njihovi interesi.

Iz vsega tega je jasno, zakaj tako drzna in provokacijska kampanja proti Sovjetski zvezi in proti novim demokratizacijam v Evropi. Posebno pa je jasno, da se gre Angliji pri pobujanju židov v Palestini, obdržati še poslednjo bazo za takozvano "življensko nit" na Bliznjem vzhodu in Indijo. Palestina mora postati tako rekoč čuvar britanskega imperia-lizma odnosno njegove posesti. V tem svetlu je mogoče razpoznavati politično trenje v Palestini in vso brutalnost, ki se jo izvaja proti podvigom osvobodilnega gibanja in neodvisnosti židov in Arabcev.

Fašizem si je povsod enak — pravi pisatelj. Ne more biti različni, angleški, ali pa nazi-fašistični. Fašizem ostane samo fašizem, brutalen, brezsrčen, krvnik. Proti ljudskemu napredku in demokraciji. Zato je treba, da se sile napredka in progressa še tesneje združijo in strejo svoje moči. Posebno ameriško ljudstvo mora delati na tem, da se povrne na pot politike pok. Roosevelta, ki je bila miroljubna in sloneča na kooperaciji med vsemi narodi, nikakor pa dopustiti nadaljevanju politike, ki jo vodi Mr. Byrnes in njegovi finančni trusti, kateri zlorabljajo ime pok. predsednika z tem, da strašijo z bojno ladjo po njegovem imenu po Sredozemlju, katere naj nudi podporo profašistič-

ni zapadni meji borba za njihovo osvoboditve in ujedinjenje končno zaključena po tolikih žrtvah, ki so jih dali v teku nekoliko stoletij v svoji borbi za obstoj in osvoboditev. Med tem takozvana francoska črta, to borbo ne zaključuje. Ona ponovno postavlja mejo sredi etnično kompaktne slovenske zemlje. Zato je nesprejemljiva za jugoslovanske narode, in zato je jugoslovanska vlada in njena delegacija na tej konferenci ne more sprejeti. Ako konferenca sprejme sklep in sprejme francosko črto, ona z tem onemogoča jugoslovanski vladi podpisati mirovno pogodbo z Italijo.

Očitno je, zaključuje Kardelj, da bo taka situacija komplicirala

nim elementom v Grčiji, Španiji itd.

Strnitev progresivnih vrst, pomeni ojačati miroljubno zavest, pomeni delati za principe, ki so enako obvezni za vse narode kot jih vsebuje krimska in potsdamska deklaracija. Na njuni strani vidimo odlično politiko Sovjetske zveze, ki dela za mir in pravice vseh narodov. Dokler se v zahodnih zavezništvih oni nahaajo na oblasti bivši nazi-fašisti, ter pod orožjem bivša nazi-fašistična armada, jugoslovanski četniki, vstaši, domobranci, Andersovi fašisti in Ukrajinski belogardisti, v sovjetski okupacijski coni se stvarno dela v duhu popolne odprave nacizma in fašizma, demokratizacije nemškega ljudstva tako, da bo samo delalo za svoj in pa za ljudski napredek v splošnem.

Proti Sovjetski zvezi je vodil prvi intervenciji Churchill. Organiziral je za to, 14 držav, pa ni uspel. Potem so postavili Hitlerja na oblast in ga oborožili z namenom, da zavladal nad Rusijo. Tudi Hitler ni uspel. Povem vam, da kdorkoli bo posegel na sovjetsko zemljo, bo prav tako poražen, kakor so poraženi vsi dosedanja poskusi z vojno agresijo, provokacijami in zlobno zaplotniško kampanjo. Tako morajo biti poražene nazadnjaške sile, ki delajo na zaroti med narodi. Ljudstvo hoče mir in ljudstvo si bo tudi vzelo mir", je končal s govorom Albert Kahn.

-m-

O razmerah v Združenih Državah

Dolgo že nisem nič poročal kako se razvija položaj med Slovenci v Zdr. državah. Gotovo vam je znano, da je ameriško-profašistični tisk razpihal strašno kampanjo laži in obrekovanj proti svobodni Jugoslaviji. Da je ta strupena kampanja naperjena proti vsem Slovanom je dovolj jasno celo otrokom, pa se bom omejil samo na bolj važne cilje ameriških Goebelsov, ki mislijo, da je naloga tiska samo lagati in obrekovati.

Glavni cilj te strupene propagande je, da se oslabi prijatelje žive demokracije po vsem svetu, zlasti pa da se razbije edinstvo med ameriški Slovani; pod zaščito te propagande pa da se utrdi in pojača fašistične sile tukaj in v inozemstvu. Tako si tukaj razlagamo ozadje teh laži, toda ne vsi. Kljub temu, da je sovražno stališče ameriške vlade napram novu Jugoslaviji dovolj prozorno, se dobijo osebe na katere je ta laž delovala, toda na večino ameriških Jugoslovancev in lahko rečem na vse Slovence pa je delovala ravno nasprotno, kar smo videli iz odločnega nastopa na kongresu ameriških Slovanov, ki je ostro obsodil vladno stališče kakor tudi tisk, ki širi take neosnovane laži

PROPAGANDA SE NI POSREČILA

Koliko črnila in papirja se je porabilo, da bi uspeli razbiti edinstvo ameriških Slovanov, ni mogoče zračunati. Vemo pa, da z malo izjemo, se ta kampanja ni posrečila. Smelo trdim, da nam je ta kampanja zelo pomagala zgraditi tisto solidarnost in odpor, ki je buknil na zborovanju American Slav Kongresa, kjer so se pokazale vse lepe vrline in pravi

mednarodne odnose v Srednji Evropi kot izven nje. Zato jugoslovanska delegacija predlaga, da se pooblasti Svet ministrov za zunanje zadeve, da bi isti našel način k sporazumu z Jugoslavijo, da bi se na tej osnovi končno dosegla rešitev o jugoslovansko-italijanski meji ter svobodnega mesta Trsta. Jugoslovanska delegacija izkorišča to priliko in še enkrat apelira na vse delegacije, da bi se odločile za sporazum, kateri naj bi privedel svet do resnično trdnega mira, kar je globoda in iskrena želja vsakega poštenega človeka.

Po govoru Kardelja, katerega govor so pazno poslušali vsi delegati, je nastopil ameriški delegat, senator Connally. V svojem nerazpoloženju napram jugoslovanskim težnjam, senator Connally, se je izrekel proti tega, da bi se sprejela jugoslovanska resolucija. Na govor ameriškega delegata je v ostrih besedah odgovoril sovjetski delegat Andrej Višinski. Zatem je ponovno govoril Kardelj, ter med drugim dejal:

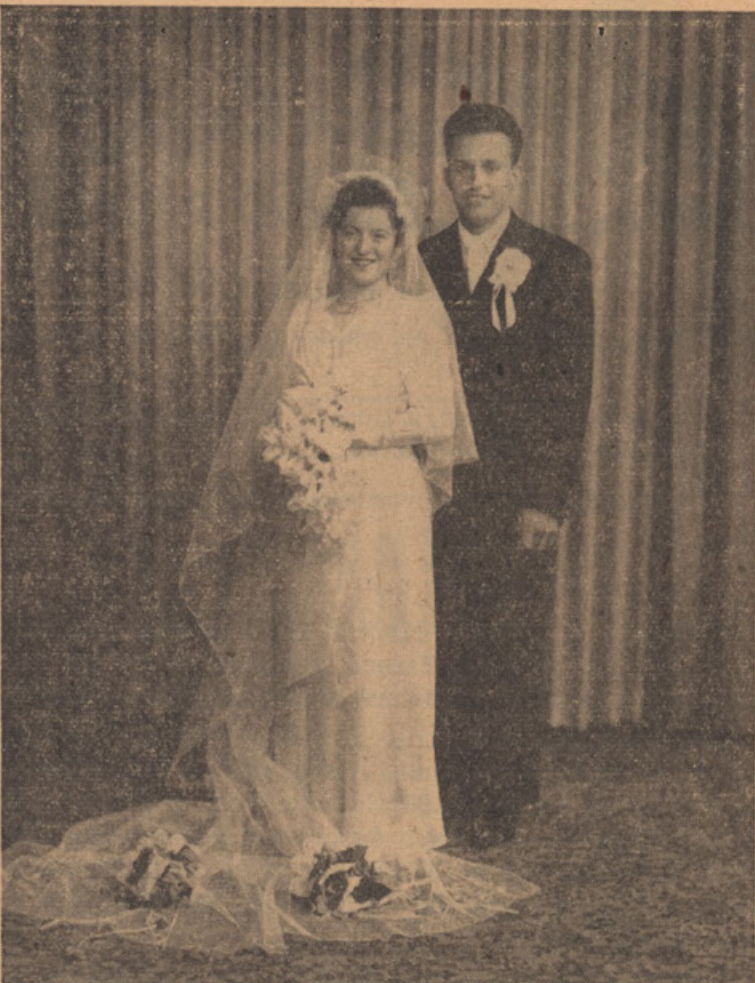
"Mi nismo oni, kateri nametamo diktat, ampak se nam nametajo diktat. Mi nismo oni, kateri insistiramo, da mora biti vsak centimeter naše črte sprejet, ampak se nas sili, da sprejmemo vsak centimeter francoske črte. Mi v resnici zahtevamo poseben položaj za Jugoslavijo, ker ona se je v teku treh letih borila proti Italiji, ona je bila pod italijansko okupacijo in ona brani interese jugoslovanskih narodov. Napram temu pravično je, da kadar se dela o očetnjavi in svobodi očetnjave, mi imamo pravico, da govorimo več kot kdo drugi. Z ozirom na vse to, naša resolucija, zahteva poseben postopek ali pa odločitev o vprašanjih, ki se nanašajo izključno na Jugoslavijo, ker brez soglasja Jugoslavije, se postavlja Jugoslavijo v podrejeni položaj in mi smo proti tega. Mi gremo za tem, da se doseže splošni sporazum in jaz osebno izražam vtis, da je osnovna naša resolucija v bistvu demokratična. Med tem ko komisija gre za tem, da bi napravila diktat in da sprejme metode strašenja, sicer metode, ki so vedno pogostejše na tej konferenci

Pri glasovanju za ali proti jugoslovanski resoluciji, rezultat je bil 6 za proti 13. Z tem glasovanjem je storjena največja krivica Jugoslaviji. Kardelj je ponovno posegel v besedo in pričital izjavo v kateri je rečeno, da Jugoslavija ne more podpisati vsiljen mir, katerega določbe so na škodo jugoslovanskih narodov.

patriotizem, ko smo soglasno obsodili imperialistično zunanjo politiko Byrnes-Vandenberga kot politiko Wall Streeta, kot politiko, ki vodi Ameriko v pogubo, ako se je pravočasno ne zasue nazaj na Rooseveltovo smer. Ti sklepi in tako odločen nastop nam bodo služili kot vzorec kako moramo delovati, da se prepreči grozečo vojno in atomsko pretnost malim narodom in novo nastali demokraciji, ki so se dvignile iz fašističnih razvalin na zemlji slovanskih narodov.

Ta strupena propaganda je bila istočasno naperjena proti ameriški mladini, kajti treba je bilo prikriti neuspešno prizadevanje Byrnes-Vandenberg klike na pariški konferenci. Ameriški in angleški imperialisti dobro vedo, da bodo imeli težave ohraniti italijanski in nemški fašizem pri življenju, pa so se poslužili lažnih obtožb, da bi morda kako, očigledno Jugoslavijo za Trst in pri-morske kraje. Taka strategija je dovela do nezaželjenega zračnega incidenta v Jugoslaviji, ker so provokatorji računali, da jim bo prišel prav, da bodo s tako drastično potezo prestrašili jugoslovansko delegacijo, da odstopijo od svojih pravičnih zahtev.

Toda tudi ta poskus se je izjalovil. Bivši podpredsednik Henry Wallace je vstal in razgalil imperialistično politiko Byrnes-Vandenberg-Truman pred ameriško javnostjo. Wallace in senator Pepper in drugi resnični progresivci se vedno bolj upirajo taki politiki in pozivajo vse ljudstvo, da prisili spremembo v zunanji in notranji politiki da se zopet vrne na začetno pot, katero je dosegel pok. Roosevelt, na pot prijateljstva med Sovjetsko Unijo, (Nadaljevanje na 4 strani)

Novoporočena Milan in Rosie Smrke, ki sta se poročila 8. junija t. l. Rosie je hčerka Jože in Katarine Rački sedaj stanujoči v Schumacher. Milan je pa sin Jožeta in Marije Smrke stanujoči v Toronto. Obilo sreče!

Kako smo organizirali predstavo

Bilo je zgodaj 1934 leta, nekako v januarju mesecu. Snežilo je ves dan — in še drugi dan. Povsod pred hišami so bile velike kopice snega. Ljudje so odmetavali zapali sneg iz pred hiš in tudi traktorja. Močan severni veter je vlekel čez polje in človeku se je žarelo pred očmi ob pomisli, da bi si enkrat odahnil, odložil težko zimsko obleko in se ogrel na gorkem soncu dolgih zimskih mesecev.

Ob večernem mraku je skoraj težko razpoznati pred seboj človeka, ker je zavil s težko zimsko suknjo, s kapo na ušesih, rokavicami na rokah in suknemimi čevlji na nogah. Kako pa vsak hitro stopa kadar je 40 pod ničlo, pod nogami pa škripa utrjeni sneg tako kot da bi lomil deske kje daleč v gozdu.

Tisti zimo je bilo pa kot nalašč precej hud mrz. Včasih je držalo nekoliko dni pod 40 stopinj mraza. Precej nerodno za hoditi naokrog v takem mrazu. Ko se pa človek dobro obleče, se tudi mraz prenese. Še predno greš z doma, vzameš skodelico vročega čaja ali kave. Tudi kaj "tržesega" ni odveč. Prenese pa še tako hud mrz ob pomisli na koristno delo, ki ga krepa pri naporih.

Pripravljali smo se, da bi priredili predstavo. V zalogi smo imeli nekoliko iger, spisane po Finžgarju, Cankarju in drugih. Pregledovali smo zdaj eno in zopet drugo. Vse so se nam zdele zelo lepe in pomembne. Toda kako jih vzprizoriti. Če imamo toliko pripravljenih iger? Kdo bi mogel igrati glavno vlogo, kdo n. pr. starega očeta itd. Za mlado dekle, mladega fanta, ni take težkoče. Saj si tudi starejši zaželi, da bi postal za nekaj trunetkov mlajši. In kakšen križ nastane, ko ni mogoče dobiti nikogar, ki bi igral vlogo starčka, da bi prišel sključen s palčko na na oder, s težko sapo in počasnim govoru. Posebno nerodno je, ko se mora jeziti, kregati in tukaj ponasati glas starega človeka.

Tako smo začeli ugibati, kdo bi bil dober za to in kdo zopet za drugo vlogo. Igra, ki smo jo izbrali, je bila primerna času, pa tudi za število igralcev. Razdelili smo si delo. Eden je prevzel pisati vloge, drugi smo prevzeli na sebe, da bomo obiskali označene rojake in rojakinje. Nekdo je prevzel na sebe, da dobi dvorano, naredi letake itd. In kaj pa, če ne bo prevzela vloge, se je skoraj zadrl rojak? Saj jo bo prevzela, smo ga tolažili pri nekakšni naporni nalogi. Zbrali se bomo še enkrat prej skupaj in na tem sestanku pregledali, kaj smo že naredili, kdo je prevzel vloge in kdo jo je odklonil.

In res po nekaj dni smo se zbrali. Začeli smo drug za drugim pripovedovati, kaj smo opravili. Rezultat je bil zelo dober. Vsi so izpovedali, da so opravili delo z uspehom. Vsak od označenih igralcev se je rad odzval in sprejel vlogo. Sedaj je bilo že vse pripravljeno, tudi dvorano smo dobili. Določiti je bilo treba samo najprimernejše večeri za skupno čitanje in poskušanje.

Že na prvem poskusu je bilo videti dobro razdelitev vlog in pa zanimanje igralcev, da bi se naučili svoje vloge kolikor bolj mogoče na pamet. Je precej nerodno za vdeleženca, če slišijo prej šepetalec,

kakor pa igralca. Kar na pamet se mora vsak navaditi svoje vloge, smo si obljubili. Vsak je vedel katero večer so skupne poskušnje. Režiser je skrbel, da je vsak igralac obveščen točno. Tako smo prihajali skupaj in se učili svojih vlog. Na vsaki poskušnji igra je začela dobivati svoj originalen pomen. Tu pa tam je režiser povedal: "Pri tej besedi je pavza, tukaj se je treba tako obrniti. Ti pa, ko se že moraš režiati, se moraš tudi res režiati tako da se vidi, da se režiš, je pripomnil drugemu igralcu itd." Seveda tisti, ki opazuje ima večjo priložnost zapaziti napako, kakor pa tisti, ki izvaja vlogo na oderu. Sedaj pa pride še generalna poskušnja. Takrat si naj pa le vsak dobro zapomni, da ne bo ponovil prejšnjih napak. Šepetalec bo na svojem mestu, režiser na svojem in tisti pri zagrnjalo tudi na svojem. Vse se bo vršilo, kakor v resnici. In vsak si naj sedaj živo predstavlja svojo vlogo in vloge drugih tako, da bo čim bolj izveden original. Dobro je treba paziti na kretanje, pavzo pri besedah, na ponašanje, na prihod na oder, na obračanje na oder. Naj nihče ne pokaže hrbta proti gledalcem, človek se lahko obrne v polkrog, tudi naokrog, toda naj ne obstane s hrbtom obrnjen proti gledalcem.

Tako smo se poučili in po skončani poskušnji odšli kar zadovoljni domov. V mislih je bila igra. Vsak si je sam pri sebi šepetal tiste odstavke, ki so bili dolgi in v velike geste. Ob pol osmih moramo priti nazaj, da se naredi še potrebno maskiranje. Starčku so potrebni sivilasje, mladim fantom in dekletom rdeča lička, mati morajo imeti tudi poteze starejših ženic in predpasnik. Saj je to vendar prejšnja navadna kmečka hiša, dve sobici, kuhinja, hišna peč s kahlami in pa veža, dvorišče itd.

Ob pol osmih smo bili že skupaj. Vsi smo prišli ob času in vsak je tudi sam pomagal s opravilo in maskiranjem režiserju, samo da smo bili prej pripravljeni za nastop. V dvorani se je že slišal glasev govor vdeleženec. Na vratih so prihajali drugi in kupovali vstopnice oz. dajali dobrovoljne prispevke. Nekateri je vrgel kar en dolar, drugi pol dolarja in tako dalje. V pol ure dvorana je bila nabito polna vdeleženec. Njihov pogovor je bil zelo živ in tudi zanimiv. Pogovarjali so se o vsemu, največ domačih stvareh, med tem tudi kako bodo opazovali igralce. Če se bodo res pokazali v originalu, ali jim bo mora šepetalec ponavljati govor.

Režiser je še enkrat pregledal, če je vse v redu, če je vsak na svojem mestu in nato dal znak, da se odgre zagrnjalo. Srce je začelo nekoliko hitreje utripati kot navadno, a smo se kaj kmalu okorajžili, ko so prvi tako lepo in po svojih vlogah nastopili na oder. Pogovor med vdeleženci je utihnil in samo igralci so se slišali. Imenitno se je vrtil "Revček Andrejček", pa tudi drugi, ki so prihajali v pogovor. Le tu in tam se je moglo opaziti, da je šepetalec prišel na pomoč. Po večini igralci so se res naučili svojih vlog in jih tudi dobro izvajali. Pri zaključku se je slišal sam močan aplavz vdeleženec, ki so dobre volje odšli vsak na svoj dom in se pogovarjali: "Ja —

Sodnijski proces proti Slovenskim izdajalcem

ŠKOF DR. ROŠMAN, NACISTIČNI SS GENERAL ROSENER, DR. MIHA KREK, POLKOVNIK MILKO IN UPRAVNIK LJUBLJANSKE POLICIJE DR. LOVRO HASIN PRED VOJAZKIM SODIŠČEM SODNA RASPRAVA — OBTOŽBA — ZASLIŠANJE — OBSODBA

UVOD

Največji sodnijski proces v zgodovini Slovenije se je vršil v Ljubljani med 21. in 31. avgustom 1946, ko se je vršila sodna razprava, zaslišanje in obsodba proti petim slovenskim izdajalcem in nemškemu morilcu slovenskega naroda, ki so ob osvoboditvi Slovenije pobegnili v tujino, ali pa se nahajali v inozemstvu ves čas osvobodilne borbe, kot je slučaj dr. Mihe Kreka.

V naslednjem bomo predložili slovenski javnosti v Ameriki bodisi izčrpne ali celotne zapise sodne razprave, ki nepobitno pričajo o resničnosti raznih izjav in poročil, ki jih je Slovenski ameriški narodni svet podal že v letih 1943-44-45 in 1946 in katere je SANS-u nasprotna struja okrog "Ameriške Domovine" krstila za "navadne potvorbe resnice in laž". Tudi v naprednem taboru je bilo nekaj "belih vran", ki so za pobijanje resnice o slovenski narodni vstaji in osvobodilni borbi dobivali kot črna reakcija na St. Clairu — od obtožencev in njihovih agentov doma in v inozemstvu. V mislih imamo take nekdane naprednjake kot je bil Ivan Molek, ki se dobro zaveda, da je s svojo "logiko" zavozil, a je tako tčdovraten, da rajši še naprej riže po blatu in dela sramoto, kakor pa da bi priznal svoje pomoto.

Informacije, ki jih dobivamo iz te obravnave, bodo vrgle popolnoma novo luč in razumevanje političnih intrig, na račun katerih je moral slovenski narod plačati tako ogromno ceno.

To poročilo je avtentično, povzeto iz javnih poročil. Sestavljeno je brez komentarja od strani SANS-a. Za boljše umevanje ter ugotovitve nekaterih faktov, pa bodo naše opombe označene v oklepajih. Radi obsežnosti tega gradiva, bo celotni zapisnik obravnave mimeografiran in bo izšel v presledkih.

Mirko Kuhel, tajnik SANS-a.

PRICETEK SODNE OBRAVNAVE

V sredo 21. avgusta 1946 se je pričela pred vojaškim sodiščem IV. armije razprava proti vojnim zločincem in narodnim izdajalcem z Rupnikom na čelu.

V dvorani na Taboru, kjer se je vršil proces, so bili spodnji prostori pripravljeni za sodišče, obtožence in občinstvo, zgornji prostori dvorane z balkonskimi ložami pa so bili urejeni za domače in tuje novinarje.

Še pred 9. dopoldne se je pričelo pred Taborom in v dvorani zbi-

O razmerah v Združenih državah

(Iz 2 strani)

Veliko Britanijo in Združenimi državami. Sedaj se nam nudi izbor na prilika, da narod spregovori in naredi konec ameriški politiki, da odstrani vojno nevarnost.

NAŠE NOTRANJE RAZMERE

Zelo značilno je, kako deluje atomska politika na naše notranje razmere. Byrnes-Vandenberg linija, ki izvira iz napačnega razlaganja, da moramo biti "tough with Soviet Union", se najbolj mašuje nad prebivalci Združenih držav, zlasti pa nad slabo plačanimi delavskimi sloji ali nad veliko večino.

"Bodimo trdi napram Sovjetski Uniji" so si izmislili najbolj okoreli monopolistični elementi. Posledica te zmotljive politike je, da so si prisvojili vladno in ves federalni aparat, s pomočjo katerega so odstranili vladno kontrolo nad cenami in povzročili ne samo inflacijo, ampak zadušili vsako produkcijo in distribucijo življenjskih potrebščin.

Da vam bo bolj jasno, naj omenim, da že par tednov ne vidim nobeni veliki ali majhni mesnici niti koščka mesa. Če ga pa dobiš, je to prišlo iz skritih virov po nezaslišani ceni, katere ne more plačati navaden delavec. Pa tudi mila ne dobiš nikjer. Kakovost blaga je slabša in cene stalno rastejo in rastejo. Delavstvo postaja nemirno in boj proti fašizmu in reakciji narašča.

Geo. Vitkovich

igralci so pa res dobro igrali svoje vloge, še posebno "Revček Andrejček."

-m-

rati občinstvo, ki je do pričetka razprave zasedlo vse prostore. Iz vseh krajev Slovenije so prišli delavci, kmetje, meščani, oficirji in borci, uslužbenci, da prisostvujejo razpravi proti glavnim vojnim zločincem in narodnim izdajalcem. Procesu je prisostvovalo okrog 900 ljudi.

Ob 9:15 sta zavzela mesto v dvorani zastopnik vojaškega tožilca Jugoslovanske armade kapetan Marjan Vivoda in njegov namestnik vojaški tožilec IV. armije kapetan dr. Viktor Damjan. Kmalu zatem so vstopili v dvorano člani vojaškega sodišča: predsednik senata kapetan dr. Helij Modic, predsednika podpolkovnik Milan Lah, in major Alojz Grčar, nadomestni sodnik kapetan Avgust Bračič in tajnik sodišča Janez Lotrič.

V svečani tišini je predsednik kapetan dr. Helij Modic otvoril razpravo:

— Vojško sodišče IV. armije Jugoslavije objavlja, da pričena razprava proti obtoženemu Leonu Rupniku in soobtožencem zaradi zločinstva po zakonu o kaznivih dejanjih zoper ljudstvo in državo. Tovariši dežurni, privedite obtožence!

V dvorani je zavladalo vznemirjenje in vse oči so se uprle proti vходу, kjer so vstopili obtoženci. — Nato so privedli v dvorano Leona Rupnika, za njim Ervina Rosenerja, Milka Vizjaka in dr. Lovra Hacin. Obtoženci so se postavili pred zatočno klop v sredini dvorane. Pozna se jim, da se jim v zaporu glede hrane in ostale oskrbe ni godilo slabo. Oblečeni so zelo dobro, Rosener nosi vojaško uniformo. Pred sodiščem nastopajo skrušeno, vendar skušajo to zakriti.

Obtoženemu Gregoriju Rožmanu, ki je na begu, in obtoženemu Mihi Kreku bo sodišče sodilo v njuni odsotnosti.

Nato je predsednik sodišča odprl razpravo: — Otvorjam javno razpravo v kazenski stvari proti obtoženemu Rupniku Leonu, ki ga brani odvetnik Ilc Jože, obtoženemu Rosenerju Ervinu, ki ga brani dr. Grossman Vladimir, obtoženemu Vizjaku Milku, ki ga brani dr. Čuvaj Josip, obtoženemu dr. Hacinu Lovru, ki ga brani dr. Lokar France, odsotnemu obtožencu Rožmanu Gregoriju, ki ga brani dr. Vrtačnik Alojzij, odsotnemu obtožencu dr. Mihi Kreku, ki ga brani dr. Mojster Anton.

Obtožbo zastopata zastopnik vojnega tožilca Jug. armije kapetan Vivoda Marjan in njegov pomočnik vojni tožilec IV. armije kapetan dr. Damjan Viktor. Sodišče je postavilo za tolmača nemškega jezika dr. Ivana Murka in za italijanski jezik dr. Slava Munda. Predsednik dr. Modic je nato prišel brati osebne podatke obtožencev. Najprej se je obrnil proti Rupniku:

— Obtoženi Rupnik Leon, pristopite!

Vojni zločinec in narodni izdajalec Rupnik je stopil po stopnicah pred sodišče in se globoko priklonil. Pri ugotavljanju osebnih podatkov je bil vznemirjen in se je vedno priklanjalo.

Ljudstvo v dvorani je mirno zasledovalo nastop in sleherni gib obtoženih vojnih zločincev in narodnih izdajalcev, ki so ta dan odgovarjali za vse svoje zločine pred sodiščem. Med gledalci so mnogi, ki so bili žrtve zločinskih dejanj obtožencev, ki so jim ubijali matere in očete, brate in sestre ter požigali domovi. Da ta dan prisostvujejo tej razpravi, se bolj potrjuje njihovo prepričanje, da bo pravica uveljavljena dosledno in do konca. Zatem je prišel vojni tožilec na poziv predsednika sodišča brati obtožnico:

Na podlagi čl. 13 odst. 1. zakona o kaznivih dejanjih proti ljudstvu in državi ter v smislu čl. 7 in čl. 30. zakona o ureditvi pristojnosti vojaških sodišč v Jugoslovanski armadi.

so obtoženi:

1. Rupnik Leon, divizijski general bivše jugoslovanske vojske, med okupacijo predsednik "Pokrajinske uprave" v Ljubljani, sedaj v zaporu;

2. Rošener Ervin, Nemec nemški državljani, višji policijski in SS-vodja, SS-general, sedaj v zaporu;

3. dr. Rožman Gregorij, škof ljubljanske škofije, sedaj na begu;

4. dr. Krek Miha, advokat in bivši minister, sedaj v inozemstvu;

5. Vizjak Milko, bivši jugoslovanski polkovnik, sedaj v zaporu;

6. dr. Hacin Lovro, bivši uprav-

nik policije v Ljubljani, sedaj v zaporu; ker so izvršili naslednja kazniva dejanja: Obtoženi Rupnik, Rožman, Krek, Vizjak in Hacin kazniva dejanja izdajstva ljudstva in države, skupaj z obtoženim Rosenerjem pa tudi kazniva dejanja vojnih zločinov.

Protijudski elementi iz vrhov bivše SLS so v pričakovanju neposrednega oboroženega napada hitlerjevske Nemčije in fašistične Italije na Jugoslavijo ter okupacije in razkosanja naše zemlje imeli med 27. marcem in 6. aprilom 1941. leta v Ljubljani sestanek, na katerem so sklenili, da si razdele vloge tako, da bo en del vidnejših predstavnikov SLS na čelu z obtoženim Rožmanom, Avsenekom in Natlačenom ostal doma in stopil v odkrito politično in vojaško sodelovanje z okupatorji, drugi del z obtoženim Krekom, Gabrovškom in Kuharjem na čelu pa odšel v inozemstvo in se na videz vključil v protihitlerjevski blok, da v primeru zmage ene ali druge vojujoče se stranke zagotovi svoje pozicije in protijudsko vladavino v Jugoslaviji.

(Opomba: Zgoraj omenjeni Gabrovšek je Franc Gabrovšek, sedaj kaplan pri sv. Vidu v Clevelandu, ki ga je dr. Krek poslal v Ameriko, da "razbije SANS in vodi politiko v prid stare Jugoslavije med katoliškimi Slovenci. Ta njegova misija je ugotovljena v kasnejšem delu te obravnave. SANS je njegov namen razgalil takoj!)

Potem ko so nemški in italijanski okupatorji zaslužili in razkosali Jugoslavijo in si med seboj razdelili Slovenijo in pričeli fizično iztrebljanje naših narodov, predvsem slovenskega naroda, bogstvo zemlje pa izropali in vključili v svoje vojno gospodarstvo, se je slovenski narod z ostalimi jugoslovanskimi narodi dvignil v vseljudski oboroženi upor proti okupatorju za svojo svobodo, neodvisnost in obstoj. Istočasno so se protijudski elementi iz vrhov bivših političnih strank in grup (SLS, JNS, ljotičevci in drugi — Ljotičevci so bili pristaši srbskega fašista Ljotiča) povezali med seboj in stopali v službo okupatorjev, ustvarjali iz naših državljanov kvizlinško "Belo gardo" in tako zvano "Slovensko domobranstvo" ter pomagali okupatorju pri organiziranju okupacijskega upravnega aparata v Sloveniji.

Izdajalski elementi, ki so zbežali v inozemstvo z obtoženim Krekom na čelu — ki je že od leta 1941. bil preko Vatikana v stalni zvezi z obtoženim Rožmanom, Natlačenom in Avsenekom — so bili po eni strani podpiratelji teh kvizlingovcev v Sloveniji po drugi strani pa so izvajali izdajalsko politiko begunskih vlad in pomagali četnikom Draže Mihajloviča. Svojo izdajalsko delavnost kvizlingovci v domovini z obtoženim Rožmanom na čelu, kakor tudi izdajalci v inozemstvu z obtoženim Krekom na čelu, so zakrivali v cilju dušenja ljudske vstaje in v cilju podpiranja okupacije v Jugoslaviji v najusodnejšem razdobju zgodovine naših narodov zločin izdajstva nad narodom in domovino.

V sodelovanju z nemškimi in italijanskimi okupatorji ves čas vojne in sovražne okupacije so obtoženi Rožman in Krek kot organizatorji in naredbodajalci, obtoženi Rupnik kot ljubljanski župan pod italijansko okupacijo in šef civilne uprave pod nemško okupacijo, obtoženi Vizjak kot predstavnik nacistične stranke v svojstvu višjega SS policijskega vodje na tako zvanem obrabnem področju XVIII., izvršili neštete vojne zločine nad slovenskim narodom: ubijanje in izročanje ranjenec okupatorju, umore in pokolje, zapiranje, mučenja, odvajanja v koncentracijska taborišča in prisilno delo v korist okupatorja, prisilno mobilizacijo, požige, ropanje in uničevanje javne in zasebne imovine, posilstva in druge vojne zločine, vsled česar so odgovorni za smrt in trpljenje deset tisočev mož, žena in otrok.

RUPNIK ORGANIZIRA V LJUBLJANI OKUPACIJSKI CIVILNI APARAT

Obtoženi Leon Rupnik, general bivše jugoslovanske vojske, poznaj se izpred vojne po svoji protinacistični delavnosti, je v dneh napada Hitlerjeve Nemčije in fa-

"AMERIŠKI DOMOVINI" SE NE GRE ZA RESNICO, ČE JE TREBA V JAVNOSTI ZAMAZATI VNEBOPIJOČE GREHE ZLOČINCEV

Lahko bi tukaj zapisali: "Hvala rojak, da si poslal svoji sestri v staro domovino izrezke iz "AD", da jih je sama brala in se uverila poleg drugih vaščanov kakšno laž širi omenjeni časopis." Namreč naš rojak iz Malartica, kateri ne želi, da bi bilo njegovo ime objavljeno, je poslal par pisem, ki jih je dobil in sicer pismi iz starega kraja, eno od njegove sestre in drugo od nečakinje.

Pisma, ki jih v odlomkih objavljamo, podajajo po eni strani pregled vse zamazanosti zločinov katere so počenjali fašistični okupatorji in njihovi pomagači švabobranci, bele in plave garde. Posebno je zanimivo pismo od njegove sestre, ko odgovarja na laži "AD" v zadevi župnika F. Konduc. Piše mu takole:

"Dela je zelo veliko in to udarno. Železnice in mostovi so skoraj vsi popravljani, a največ je naredila mladina z udarniškim delom. Gotovo tudi tam čitate v našem časopisu, kako se tukaj gradi in obnavlja po vsej Jugoslaviji.

Sedaj ti bom pa odgovorila na izrezke iz časopisa "Ameriške Domovine." Ta časopis piše: "F. Konduc je bil ustreljen, ko je šel maševati in so cerkev požgali partizani iz sovraštva do vere..." Resnica je, da je bil župnik Franc Konduc ranjen od partizanov in je ranam podlegel. Niso ga streljali zato ker je šel maševati, marveč so ga zato, ker je v Grahovem ustanavljal belo gardo in je sam osebdano, odšel v Ljubljano po "komandante." Bela garda pa že veste, kaj je delala z partizani.

V Grahovem so tudi požgali cerkev partizani. Pa zakaj so jo? Zato, ker so šli belogardisti v zvonik in so doli streljali z mitraljezom na partizane. Partizani so jim ukazali, da naj gredo doli in da se naj predajo ali niso hoteli priti. Potem so šli partizani k župniku, da naj gredo gori in naj jim povedo, da naj gredo doli, če ne bodo cerkev zažgali. Gospod so res šli gori, ter so jih lepo prosili naj gredo doli, ali še vedno niso hoteli priti doli. Potem so pa partizani rekli župniku, da naj vse svete stvari iz cerkve poberejo in znesejo ven. Ko so vse ven znosili in še partizani so jim pomagali nositi, so cerkev zažgali, ker cerkev ni bunker, in je bela garda zgorela.

Kar piše o Ložu, je pa res, da so Italijani požgali in pobili toliko mož. Tega je pa kriv Starotški župnik, ko je napravil spisake kateri so za pobiti in kateri so za v internacijo. Ker Loška dolina je bila še prej v stari Jugoslaviji znana, ko so bile volitve, je zmaga delavska stranka. In zato so ti ljudje pobiti. Niso pa zaradi Loža.

Kar piše pa o Zireh, da so partizani toliko poslopj porušili, to so storili zato, ker so bili notri Nemci in domobranci. Mostove so porušili zato, da niso mogli Nemci prevažati municije in orožja na fronto.

Kar se pa tiče aretacije in preganjanja, so pa aretirali samo take ljudi, kateri so se podpisali za Nemca in so sodelovali znjimi. Nemci so naše ljudi izseljevali iz Brežice in Štajerske, jaz vem to dobro, ker sem bila z njimi skupaj v Nemčiji."

Gornje odgovarja Marija Rožanc iz Martinjaka na izrezke, kateri ji njen brat izrezal iz "AD" in ji poslal. Jasno odgovarja na laži s kakšnimi se reakcija poslužuje in vleče vero in cerkev v njihovo umazano fašistično blato. Malo preveč bi moral biti človek omejen na duhu, da bi verjel, da je bilo Bogu všeč organiziranje bele garde, obrniti cerkve v bunkerje in klavnice. Ker izgledalo bi kot da bi Bog potreboval da njega s krvavimi bajoneti držijo v nebesih. "Za Boga in vero" so torej obrnili cerkev v bunkerje, klavnice in druge mučilnice, ne ti isti duhovniki, ki jim je res katoliška vera svetinja in blagor naroda čast, ampak tisti, ki jim je vera Bog dolar, lirja, marka — bogod. Da bi vse to obdržali, poslužili so se tudi cerkvenih bunkerjev.

Naslednje pismo piše nečakinja, ki se je nahajala v koncentracijskem taborišču v Nemčiji. Med drugim piše tole:

Dragi uje!

Oprostite ker vam pišem par vrstic. Opisati vam hočem moje doživljanje v Nemčiji, ker vem, da bo vas zanimalo.

Ko sem bila še doma, so hodili v našo vas partizani in domobranci. Partizanov smo se veselili, domobrancev smo se bali kakor hudičev, ker so nas vedno strahovali, kje imamo terena? In to je bil moj brat Janez, njega pa niso nikoli dobili doma. Ko je slišal, da gredo švabobranci je vzel kolo in se od-

peljal po dve ali tri ure daleč v drugo vas.

Kakor vam je že znano, smo imeli v Sloveniji tudi izdajalce in bratomorilce, tako smo jih imeli tudi v naši vasi. Dne 26. junija 1944 so ponovno prišli k nam Nemci in družbi naših izdajalcev, nas vztrahovali in zmerjati. Vse so nam rekli, samo človek ne. Potem so začeli pa ropati in krasti! Pokrali so vse kar se jim je dopadlo. Popili so nam tudi en sod vina. Ko so vse požrli in popili, je bil pijana druhal prišla še po mene. Kakšno so me dobili — takšno so me vzele. S seboj nisem smela vzeti nobene stvari. Eden me je kar iz hiše spetal in puško držal, da me bo streljal. Niti z materjo se nisem smela posloviti. Mati so jokali, meni se je pa trgalo srce od tuge in žalosti, ker sem morala pustiti doma bolno mater. Toda jaz nisem potočila solze, ker sem se zavedala, da sem Slovenka, ne pa izdajalka. To jih je najbolj jezilo, če človek ni pokazal, da mu je hudo.

Vzeli so še drugih devet iz Martinjaka in tako so nas odgnali. Ko sem prišla na konec vasi, sem se še enkrat obrnila in pomahala materi v slovo, ki so gledali za mano in jokali. Na Rakeku so nas zaprli in smo bili tam tri dni brez jesti. Potem so nas odgnali na Vrhniko, kjer smo bili pet dni, od tam pa v Ljubljano in smo tam bili tri mesece.

Hrano smo imeli takšno, naši prašči so bolj jedli doma. Večkrat sem si mislila, oh, ko bi imela vsaj tisto, kar kuhajo doma praščem.

Hodili smo na zaslišavanje ponoči eno uro daleč. Čez dan so nas zaslišavali, drugi večer so nas pa zopet nazaj odgnali. Zaslišavali so vsako posebej. Strahovali in pretepali tako, da smo bile črne kot suknjo. Nekateri so še pred zasliševanjem pretepli, da je padla v nezavest. Potem so prinesli škap vodo in so jo polili, potem pa z njo v temnico za 7 dni brez vode in brez hrane. Drugim so polomili ude pri pretepanju, devali svinčnike med prste, šivanke zatikali za nohte, in celo nohte pulili iz prstov — čisto sadistično zverniško mučenje. Kaj se je tu godilo, vam tega ne morem popisati.

Čez tri mesece so nas dali v Nemčijo v najbolj zloglasno taborišče, Auswitz. Tam je bilo strašno hudo. Kuhali so nam pesno perje, še tisto redko in brez zabele, kruh je bil črn in v njem polovico piljevine. Ko sem ga pojedla, mi je ležal kot kamen v želodcu — pa še tistega je bilo malo. Zelo veliko lakote smo pretrpeli. Tako sem bila suha, da me še naši doma ne bi bili poznali, če bi me videli. Pakete so mi pošiljali ali nisem dobila vseh.

V Ausvitzu je 40 km na kvadrat sama tovarna. Tu se je izdelovalo vsakovrstno orožje za vojno. Interniranci in ujetniki so bili iz vseh strani sveta. Tudi Angleški in Amerikanski vjetniki so bili tukaj.

Tukaj so prišli bombardirati. Dosti straha smo žžili. Včasih so padale kot toča. Vedno sem mislila le na smrt, pa mi je ljubi Bog še ohranil življenje. V lagerju so nam razbili vodo, luč in kurjavo. Mraz je bil pa takšen, da nam je odeja primrznila k ustam ko smo spale. Ta lager v katerem sem bila jaz je bil vsakikrat razbit, ker je bil blizu tovarne.

Prav blizu lagerja so bili krematoriji za sežiganje ljudi. Tukaj kot sem bila jaz se računa, da so jih sežgali okrog devet milijonov. Kaj pa še drugod? Samo sem vedno mislila kdaj pridejo po mene, da me bodo sežgali.

Nemci so ravno tako pretepali kot naši domobranci, ki so nas zaslišavali. Nemec, fašist nas je pretepal, če ga nismo prav razumeli, ali pa je že našel kakšno stvar, da ni prav narejena, samo da zažeste sadizmu. Ko so gnali ženske na delo, so imeli velike pse s seboj in so jih naščuvali na ženske, kateri so vsaki dan po tri ali štiri ženske raztrgali do smrti. Ti isti "esesovci" so se pa smejali.

Prišla pa je Ruska fronta. Ko so pa Nemci bežali, tedaj so morali tudi naši ljudje z njimi. Takrat je bil velik smeg in mraz in če kateri ni mogel hoditi, ga je Nemec vsakega ustrelil.

Jaz sem pobegnila iz taborišča 5 dni prej, ter se skrla v neki gozdiček, da me ne bi Nemec s sabo vzel. Ne morem vam popisati strahote takrat ko je šla ruska fronta skozi. Kakšno bitko sem preživela. Kroglo so tako letele kot čebele. Ruske kroglo so bile znanilke svobode.

Dosti sem pretrpela strahu in lakote, ali danes sem ponosna na to, da sem tudi jaz malo žrtvovala za svobodo.

Smrt fašizmu—Svoboda narodu! Mici

Sodnijski proces proti Slovenskim izdajalcem

(Iz 3 strani)

šistične Italije na Jugoslavijo v aprilu 1941. leta na položaju načelnika štaba. I. grupe armij v Zagrebu ne da bi dal kakršnih koli odpor sovražniku 11. aprila 1941, to je še pred kapitulacijo bivše jugoslovanske vojske, navezal v Zagrebu stike z ustaškimi polkovniki Lulićem in Štancerjem, da bi mu na njegovo prošnjo omogočila vstop v ustaško vojsko. Istočasno je na “zapovedništvo hrvatske vojske” v Zagrebu izdal pismen načrt za formacijo ustaške kopnene vojske in ga prodal polkovniku Luliću.

Po prihodu v Ljubljano je pričel takoj sodelovati z italijanskimi civilnimi in vojaškimi oblastmi, s komandantom XI. Corpo d'Armata generalom Robottijem, generalom Orlandom, “visokim komisarjem” Grazilijem in drugimi. Dne 3. junija 1942 je sprejel mesto ljubljanskega župana in po okupatorjevih navodilih organiziral v Ljubljani okupacijski civilni aparat, preko katerega je izvrševal okupacijske ukrepe in odredbe italijanskega fašističnega zasužnjevalca. V ta namen je kot župan mesta Ljubljane vohunil za okupatorja, ujavjal v urade italijanski jezik, propagiral fašističnega duha itd.

Spomladi leta 1942 so domači okupatorjevi sodelavci na čelu s soobtoženim Rožmanom, kaplanom Križmanom, advokatom dr. Šmajdom, industrijalcem Avsenekom, advokatom dr. Marjanom Zajcem in drugimi ustanovili z okupatorjem soglasjem “Odbor vaških straž”, ki je bil organizator edinic Bele garde. Ta odbor, ki je zasedal v škofijskem dvorcu v Ljubljani, je pošiljal k obtoženemu Rupniku svojega člana dr. Zajca in je obtoženi Rupnik odbor podprl z navodili in nasveti.

PREDLAGA POOSTRITEV BORBE PROTI SLOVENCEM

Da bi zboljšal in utrdil kvizlinške formacije MVAC (Milizia Volontaria Anti Comunista), je obtoženi Rupnik takoj, ko je postal župan mesta Ljubljane, predložil Robottiju obširen pismeni “Načrt za uničenje partizanske aktivnosti” s predlogom, naj okupator ojači svoje vojaške posadke po deželi, uvede s pomočjo duhovnikov in županov široko vohunsko mrežo in postavi oddelke MVAC pod svoje neposredno poveljstvo, da bi tako čim uspešneje lahko vodil borbo in izvajal svoje osvajaške namene proti našemu narodu.

Obtoženi Rupnik je dne 3. avgusta 1942 predložil generalu Robottiju spisek interniranih jugoslovanskih oficirjev ter predlagal, naj jih okupator loči od onih, ki so ostali zvesti narodu, in jih uporabi v sestavu italijanske vojske.

REORGANIZIRA CIVILNO UPRAVO ZA NEMCE

Takoj po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943 se je obtoženi Rupnik javil v službo nemškega okupatorja, ki ga je postavil za “šefa pokrajinske uprave Ljubljanske pokrajine”. V “Ljubljanski pokrajini” je reorganiziral civilno upravo in policijo ter preko njih z nacističnimi in terorističnimi metodami izvajal okupatorjeve ukaze. Pri tem je bivši belogardistični propagandni-obveščevalni center “Odbora vaških straž”, tako zvani “U-7”, vključil v sestav “Pokrajinske uprave” z nazivom “Informativni urad”. V okvirju “informativnega urada” je bila ob sodelovanju kaplana Glavača osnovana posebna tajna obveščevalna služba “TOS”, ki je z mrežo špijonov vohunila med prebivalstvom. Zbrani podatki so kot najzupnejša poročila izhajali v biltenu “Vesti”, ki so bili dostavljene v uporabo Hacinovi policiji, Ro-

senerjevemu štabu, domobrancem, soobtoženemu Rožmanu in Gestapu. Organiziral je poseben “Propagandni oddelek”, ki ga je po združitvi z “Informativnim uradom” decembra 1944 preimenoval v “Informativni oddelek”. Propagandni oddelek je po nacističnem sistemu organiziral tako zvano “protikomunistično akcijo”, katere namen je bil netiti bratomorno klanje in razbijati borbeno enotnost slovenskega naroda proti okupatorju.

Kot šef “Pokrajinske uprave” je septembra 1943 imenoval za šefa policije soobtoženega Hacinu in po njem organiziral tako zvano “politično policijo” in kasneje oddelke policije so bili pod nadzorstvom soobtoženega Roesenerja in zveznega vodje Gestapa, Dusche. Tako je ta gestapovska policija s slovenskimi izdajalci v sestavu “Pokrajinske uprave”, katero šef je bil obtoženi Rupnik, izvajala teroristične metode v Ljubljani in na podeželju ter pri tem kot poddaljšana roka Gestapa izvršila tisoče najtežjih krvavih zločinov nad našim narodom.

Da bi okrepil vojni-potencial nemškega in italijanskega okupatorja in da bi dušil osvobodilno borbo slovenskega naroda, je obtoženi Rupnik izvajal preko kvizlinškega upravnega aparata plenjenje ljudske in državne imovine. Ukazoval je zaplenbo imovine borcev Narodno-oslobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije in njihovih rodbin ter vseh onih, ki so na kakršnih koli način pomagali osvobodilni borbi slovenskega naroda.

23. septembra 1943 je obtoženi Rupnik ustanovil vojaško formacijo “Slowerische Landeswehr” — “Slovensko domobranstvo”, ki je z okupatorjem pomagalo zatirati narodno osvobodilno gibanje, izvajalo brezprimerni teror nad ljudskimi množicami, izvršilo na tisoče najbolj krvavih zločinov in štiti važne objekte, ki so služili okupatorju za nadaljevanje vojne proti zavezniškim armadam. Kot “generalni inspektor” vsega domobranstva je Rupnik zlasti skrbel za pomožitev te formacije. Skupno z Roesenerjem sta izdala proglas o mobilizaciji vseh sil v domobranstvu, da bi čim bolj zaščitil okupatorjev umik pred zmogovito Jugoslovansko armado. Istočasno sta podpirala Mihajlovičeve četnike in dajala materialno pomoč znanimu črnoroku Janezu Marnu — Črtomiru in kuratu Petru Križaju.

(Sledi prihodnjič)

Konferenca vladnih predstavnikov

Ottawa, 15 okt. — Danes se je začelo zasedanje predstavnikov provincijalnih vlad in federalne vlade. Kakšna vprašanja pridejo v poštev, zaenkrat je nemogoče omenjati, ker z strani vlade niso podana tozadevna poročila. Celo govori se, da se bo konferenca vršila za zaprtimi vrati.

Indirektna dozvedanja so, da je namera vlade priporočiti ukinitve federalne delavske zakonodaje PC 1003 na katere osnovi je delal Nacional War Board. Toda izgleda, da vlada nima načrta po katerem bi zamenjala z novim zakonom v sodobnih razmerah kakršnega zah-tevajo strokovne unije. Na splošno prevladujejo mnjenja, da bo federalna vlada prepusila reševanje delavskih problemov provincijalnim vladam, kateri zakoni so zelo omejeni v kolikor se tiče delavskih zahtev.

Ze samo dejstvo, da se konferenca vrši v nekakšni tajni atmosferi potrjuje mnjenja, da ne bo prinesla večjih rezultatov v prid narodnim problemom.

Proslava osvoboditve Beograda

Mestni Svet kanadskih južnih Slovanov priredi proslavo tretje obletnice osvoboditve Beograda v nedeljo dne 20 oktobra, ob 2 uri popoldne v Bolgarsko-Macedonski dvorani na 386 Ontario St.

Kot glavni govornik na tej proslavi nastopi major Branko Vukelič, izseljeniški ataše pri jugoslovanskem poslanštvu v Ottavi.

Pozivlja se vse Jugoslovane, da se udeležijo velike proslave in z tem manifestirajo svoje skupne bratske simpatije z narodi Jugoslavije ob tretji obletnici osvoboditve njihove prestolice — Beograda.

Odbor DPP.

VABILO NA ZABAVO

Isti klub priredi plesno zabavo v soboto zvečer dne 19 oktobra v zgoraj omenjenih prostorih “Forty Five” kluba na vogalu Cadillac in Richmond St.

Vabijo se vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, kakor tudi ostali Slovani, da se zabave udeležijo in pripeljejo svoje prijatelje.

Prireditveni odbor

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

Danes ob 6 uri bodo izvedeni na giljotino

Nuremberg, 15 okt. — Enajst nazifašističnih kriminalcev, ki so obsojeni na smrt na vešalih in tudi na giljotino, bodo danes 16 oktobra ob 6 uri izvedeni na vešala in giljotino.

Računa se kakor pravi poročilo, da se bo ekzekucija vršila tri ure in bo začela okrog 4 popoldan, evropski čas.

Prošnja nazifašističnih morilcev, da se spremeni kazneni streljanje in ne na vešala, je odklonjena po mednarodnem sodišču. Kazen bo izvršena tako kakor je določilo mednarodno sodišče.

Med tem nemški finančni baron Hjalmar Schacht je bil aretiran in čaka na obravnavo, ki jo bo vršila v skladu zakona za defašizacijo Nemčije. Schacht je bil aretiran po nemški policiji in izročen sodišču za sodbo nemških finančnih baronov, ki znašajo prav tako odgovornost za zločine, kakor ostali generalni štab in voditelji nazifašističnih organizacij.

SUDBURY, ONT.

Podružnica VPZ Bled priredi “Vinsko trgatve” v nedeljo dne 3. novembra ob 8 uri zvečer v družajenih prostorih na 322 Bessie St.

Uljudno se vabi vse Slovence in Slovence kot sobrate Hryate in Srbe ter ostale Slované, da se udeležijo prijetne in vesele zabave, ki nas spomni na trgatve pred letih v starem kraju.

Za dobro postrežbo in tudi godbo za plesalce, skrbi:

Odbor.

Jugoslavija je doprinesla gromne žrtve

(Iz prve strani)

To mednarodno telo, bi moralo osredotočiti vse svoje sile v akcijo za vstvarjanje takih plemenitih idealov, t. j. uravnovešene delovnih odnošajev, obdržanje, po- višanje in enakomernost življenjskega standarda delovnih ljudi v svetu, popolnoma odpraviti nesigurnost, brezposelnost in ekonomske krize. Med tem je pa sedanja diskusija nekaterih delegatov zavila proč od teh konkretnih nalog in zavzela eno nezaželeno smer, katere ne more prinesiti dobrih rezultatov. Ti gotovi delegati prigravajo temu organu, da je preveč naklonjen delavcem in vnašajo v diskusijo vprašanje vojne emigracije in njene zaščite, pokrivajoči vse to z neko humanitarnostjo. Med tem anti-fašistični svet zelo dobro zna, a je potrebno, da spozna še bolje, kaj se prav za prav skriva za- zadaj za to humanitarnostjo. Vsakemu je menda jasno, da se ogromna večina te emigracije sestoji iz fašističnih razbojnikov, a onim, kateri niso takšne narave je vsem mesto v njihovih državah. Prosim vas, ali je mogoča kakšna humanitarnost napram otroko-morilecem, požigalcem in mučiteljem naroda. Mi v jugoslaviji smatramo, da je najbolj humanitarno delo, sprečiti v bodočnosti zločine, a to je mogoče samo na ta način, ako se po zaslugah kaznuje izvrševalce zločinov. Vsaka skrb za njih in o njihovi udobnosti, pomeni zavestno pripravljati nove in še grše zločine. Od kad ta skrb teh ljudi, o njih in nikakršna skrb o onih, kateri so trpeli od njih?

Nekateri delegati, posebno italijanski, so polni samohvale o “antifašistični”. Vlogi Italije in njenem “strašnem” trpljenju v pretekli vojni, dokler oni narodi, kateri so brez svoje krivde stvarno trpeli največ in izdržali na svojih plečih antifašistično zmago, skromno molče in se ne oglašajo. Med tem, niko ne more več ceniti antifašističnih sil, kot oni, kateri so pretrpeli nepojmljiva zla od strani fašizma, a to so ona ljudstva in narodi, katerih demokratske sile so preprečile upostavo fašizma v svojih državah, a neke so ga pa že izkoreninile. Te iste sile so dokončale zlom fašizma. Bilo bi v interesu resnice in pravilnega demokratičnega razvoja italijanskega ljudstva, ko

bi njihova službena politika in predstavniki iskreno priznali znano zgodovinsko resnico, da je Italija bila, ne manj in ne več, nego prvotni partner zloglasnega osišča, vse do zloma hrbtenice italijanskemu fašizmu 1943. leta in da so do tega časa, njena vlada in njena vojska izvrševala nepojmljive zločine nad mirnimi demokraciimi narodi. Samo nas od Jugoslovancev je izgubilo življenje 400.000 naravnost od italijanske napadalnosti in okupacije, ter nam bila prizadeta škoda na milijarde. Ti delegati izjavljajo, da je bila Italija prva žrtev fašizma, verjetno misleči na upostavo fašizma tamkaj. Napram tej logiki, je tudi Nemčija žrtev Hitlerjevega fašizma. S takšno teorijo bi odšli tako daleč, da bi se našli advokati fašizma, kateri bi spoznali za krive mirne in demokratske narode, ker oni niso bili do- vzetni in niso dovolili, da se jih mirno uniči po ideologiji fašizma, nego so strli fašizem in središčem fašizma napravili škodo in trpljenje! Kar se tiče antifašistične borbe italijanskega naroda, mi to borbo cenimo in pozdravljamo. Ali ni treba zgubiti iz vida, da pretežni del službene Italije nima prav nikakšne zasluge za to borbo. Kakšno zaslugo za anti-fašistično borbo bi mogli imeti, glavni fašistični uravniki in komandanti? Recimo, antifašistična borba je počela po vojnem zlo- mu Italije leta 1943, a vrhovni fašistični vladar-kralj je ne- hajal na oblasti vse do tega leta, a glavni fašistični komandanti, kateri so po mednarodni komisiji v Londonu registrirani kot vojni zločinci, se nahajajo še danes na visokih položajih, a neki se kot šefi za sodjenje vojnih zločincev, n.p.r. vidimo Pircio Birolia težkega vojne zločince in še mnogo drugih. To je nemogoče biti ob enem fašist in demokrat, zločinec in sodnik za kaznovanje zločincev. Anti-fašistične sile Italije tvorijo maso odzidalaj, mimo volje in proti volji velike večine današnje službene Italije. Ni se treba izvlačiti od vsake odgovornosti in nadaljevati po starem potu. Ni usodno za italijanski narod, njegov demokratizem in njegov življenjski standard, ako bi oni iskreno priznali greške, ako bi oni plačali mali del vojne škode, ampak je za njih odločilno, da se pravilno postavijo stvari, popolnega odrekanja imperijalistične politike in teženj osvajanja tujih teritorijev, borba za izkoreninjenje fašizma, znižanje mnogo predrage okupa- cije in zmanjšanje finansijsko-tržne konkurence, katere preti, da Italijo dovede v popolnoma odvisen kolonialni položaj. To je odločilno za italijanski narod, njegov demokratizem in življenjski standart, a prav o temu niso zinili nobene besede italijanski

Obisk v uredništvu

Uredništvo je obiskal rojak Lojze Prijatelj iz Ely, Minn. Bil je na obisku rojakov v Port Arthuru in Kirkland Lake, kakor tudi svojega brata Poljda Prijatelja in ostalih rojakov v Montrealu. V Ely-ju stanuje že okrog 12 let in ima svojo brivniško obrt. “V Kirkland Lake sem prišel teden dni po pogrebu mojega znanca Vinkota Vidriha. Težko mi je bilo pri srcu, ko sem zvedel o žalostno novico in se srečal z pokojnikovo družino. Poznam jo že dalj časa in prav zato mi je toliko težje nad izgubo skrbnega rojaka in očeta,” je povedal Lojze med pogovorom.

Zelo pohvalno se je izrazil o kanadskih Slovencih. Človek si kar odahne v prijazni družbi kanadskih rojakov, katere preveva tako živa skupnost in pa zanimanje za napredne stvari, je dejal rojak Prijatelj. V starem kraju, Vinice pri Sodražici, ima tri sestre in dva brata.

Pozdravljam vse rojake in rojakinje v Kanadi, je pripomnil pred odhodom na postajo.

POZOR TORONTO

“Hello Moscow” je sovjetski film — prvi film izdelan po rekonstrukciji filmske izdelave v Moskvi po skončani vojni. Novi sovjetski film, kateri je prvkrat na programu v tej deželi, kaže slikovito povest o kulturnem razvoju sovjetske mladine.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

delegati.

Kar se tiče vojne nevarnosti za katero so izjavili gotovi delegati, da je popolnoma minila, sem jaz misljenja, da mir živi samo zato, ker so antifašistične-protivojne sile močne, čuječe in vodijo borbo za mir. Ne smemo se motiti in uspraviti, ker vojni hujskači in njihove sile ne spijo. Vsako puščanje borbe za mir bi pomenilo oživljanje vojne nevarnosti.

Kar se tiče internacionalne zaščite delovnih ljudi smatram kakor edino sigurno sredstvo, močne svobodne delavske sindikate, oni edino morejo izdržati izvojevane zmage delovnega ljudstva in jih razširiti nadalje, kar nam kaže vsakdanja praksa. Oslonek na njih je najpravičnejša pot, ker oni so ti kateri so zrasi in žive z delovnim ljudstvom, so prikladni njihovim vsakodnevnim potrebam, življenjem in napram temu je prikladna tudi živa moč za uresničenje njihovih teženj. Svetovna Sindikalna Federacija Dela, kot najmočnejša organizacija delavstva katere predstavlja okrog 80.000.000 organiziranega delavstva, bi morala s popolno pravico postati član UNO-a in da s pozicije te najvišje institucije vodi borbo za upostavo pravic delovnega ljudstva. V tem slučaju bi imelo to telo močno oporo za izvedbo vseh zaključkov in praksi. V tej smeri pozdravljam to konferenco, želim nji popolni uspeh in obljubljam, da bode v Jugoslaviji našli močno oporo za doseg boljšega življenja delovnega ljudstva celega sveta.

Obisk v uredništvu

Uredništvo je obiskal rojak Lojze Prijatelj iz Ely, Minn. Bil je na obisku rojakov v Port Arthuru in Kirkland Lake, kakor tudi svojega brata Poljda Prijatelja in ostalih rojakov v Montrealu. V Ely-ju stanuje že okrog 12 let in ima svojo brivniško obrt.

“V Kirkland Lake sem prišel teden dni po pogrebu mojega znanca Vinkota Vidriha. Težko mi je bilo pri srcu, ko sem zvedel o žalostno novico in se srečal z pokojnikovo družino. Poznam jo že dalj časa in prav zato mi je toliko težje nad izgubo skrbnega rojaka in očeta,” je povedal Lojze med pogovorom.

Zelo pohvalno se je izrazil o kanadskih Slovencih. Človek si kar odahne v prijazni družbi kanadskih rojakov, katere preveva tako živa skupnost in pa zanimanje za napredne stvari, je dejal rojak Prijatelj. V starem kraju, Vinice pri Sodražici, ima tri sestre in dva brata.

Pozdravljam vse rojake in rojakinje v Kanadi, je pripomnil pred odhodom na postajo.

POZOR TORONTO

“Hello Moscow” je sovjetski film — prvi film izdelan po rekonstrukciji filmske izdelave v Moskvi po skončani vojni. Novi sovjetski film, kateri je prvkrat na programu v tej deželi, kaže slikovito povest o kulturnem razvoju sovjetske mladine.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.

Film “Hello Moscow” nezaostaja za dosedajnimi filmi sovjetske filmske izdelave, kot je film “Russia on parade” in drugi. Izvajajo ga skupine mladih dijakov pod vodstvom Sergei-ja Yutkoviča. Dnevno na programu v Kino Theatru, Manning in College St.